

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצודה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

במפרשים

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ג. שדה-גת * טל': 08-8581440 * פקס: 08-8503835

שנת תשס"ג

פרשת בחוקותי

א. צדור המוד

אמר גשמיכם בעתם, ולא אסר ונתתי לכם גשמים. להודות שהגשמים הם שלנו, כאומר לנו השם ויבאנו על כל ארץ ויהי חסארת עוננו כשקבלו אותנו האוסרת. לפי שהיינו יודעים להביא חסם בעתם, וביה אומרים דק עם חסם ונכח הגוי הגדול לזה וחסם גוי שרואים שליח ציבורי מעשה בשליחו המהומתי שלשה עשרה שנות מורדו הגשמים. ולכן אמר גשמיכם, שהם שלכם, ובנתינת הגשמים אינו עושה לכם חסר, אלא שהם שלכם. אבל הרס הוא לית הגשמים בעתם, והוא נתתי גשמיכם בעתם. והסעם שהם שלנו, לפי שאנו קבלנו החריה שנקראת סימ, כדכתיב היו כל צמח לבי לסימ וישעיהו, אא. אבל אוסרת העולם שלא רצו לקבל החריה, אין ראוי ליה להם סימ, והוא גשמיכם.

פרק כו פסוקים ר"ה

וכן אמר גשמיכם, לפי שהגשמים הוא דבר גדול, ולכן אמרו גבורת גשמיכם. לפי שיהודים טבא גבייתו ידו של הכביה ולא סיד אחר, כאומר וישעיהו, כו. ויש כהבלי הגוים גשמיכם. באופן שיהודים היא כגוריה של ולא כטבע של עולם, והנצד אליה שאמר אם יבנה של וספר כי אם לפי דברו אפיא, אא. ויהי ואתנה לכם" פים נשענה גט, אא. כי אני הנותן ולא אתם, וא"כ לפי זה ראוי הוא שיהיו הגשמים שלנו, ולא של אומה אחרת, ולזה כסף אם בחוקותיו חלכם, שהם הכדים בלי טעם, ונתתיה גשמיכם בעתם, שהם הזיית של בלי טעם, וא"כ אם אתם שומרים השמטה שהיא סעיה בלי טעם, אף אני אתן לכם סעד כנגד סדה גשמיכם בעתם, כי הרי נרתן שיהיו גשמיכם ולא של אחר, ולפי שהגשמים הם כלל כל המזכות, מירש בואת הפדישה כל המזכות הגשמייה אתם, והם ונתנה הארץ יבולה ועץ חסידה יתן פריה. כי אחר שאתם שומרים שמיית הארץ, כל המזכות יושבו לכם סן הארץ, והוא יתנה הארץ יבולה, והשיג לכם דיש ובי, ונתתיה שלום בארץ ושלום ליה כי איה שאתם שומרים השמיטה, לא תראי מגלות הארץ ויהיה לכם שלום, כי בשלומה יהיה לכם שלום.

הו ואמר והשיג לכם דיש את ציור ואכלתם לחמכם לשובע. לפי שיהיו שיוקר הלהם, הוא בין לחם ללחם, כדוב לזמן פירש, ואו פותחים כל אוציות הלהם הישנים והמקללים ובעלי הדיח רע, עד שלכבת זה אוכלים זה ברעש ובדאגה ואינם שבעים, לזה אמר ככאן שלא יהיה כן, אלא שישגו לכם דיש את בצירי, ולא מחמת חסרון, אלא שיאכלו וישבעו ממנו, לפי שהיא טוב מאד מן החדש. ויה כעין מה שאמר נפשי וישן ממני חדש תציאו.

מאמר

1. מקלע הראשון מסמיר סרננו את החלוקה סין עצם כשמיט לסינ אוצף ייודתם, למכד
2. מה פירוש שהשמיט סע ילננו" ואיק נה סוצל?
3. מהו חסרו של קפי"ח סתהליק לכאורה ספעי נס?
4. היכן האומות האחרות ככל נח?
5. איך כשמיט נכנסת לתמונה כאן?
6. "השמיט סע כלל המוסות" התוכל ל מסמיר ולנמק?
7. מה הקושי לכאורה ספסוק ס"ד
8. מתי הלחם סיוקר ולמה?
9. מה אם כן ספרכת המסוימ?

* * *

2/1

החוקים

ב. ד ש י

פרק כ"ו פסוק י"ז (י) ואכלתם ישר נשון המירות והיו מתחמדין וטובים להתיישב. שיהא ישר בנוסח של שלש שנים יפה לאכול טעם אמתקד". ישר מבני חרש תצאנה, שיהיו חכמות מלצנה חרש והאחרות מלצנה ישר. ודברים אלה לפניה האצלות למקום אשר לנת וישק ליתכן".

א/ות

1. אמו קבוצי האפרי קטצ הראון רש"י משיב עליו?
2. ממי אם כן פירכה?
3. מה בספרו קטצ בני ופאה יש פק פרכה?

* * *

ג. ד ש י ד

פרק כ"ו פסוק י"ז (י) כשם שהחכם המוסרית לא היגע עלידי ריבו האוכלוסייה, כן לא יתקנס על ידי עושר ראשונה ככל שירצה מספר האנשים, כן ירבה עוד יותר פריון ערצמו. לא תוכלו לאכול את כל יכול ארצכם: ואכלתם ישר נשון. ישר" הוא רק היכול של אשהקד - בנימד ל.ודשי, שהיא היכול של השנה. ישר נשון הוא הישר שהיישן. שישתמד משנים אחדות. ואכלתם ישר נשון: המירות לא רק שתבדיל, אלא אף ישכחו באוצרות - כל המחיישן מחבדו יפה מחבדו (הודויהגים). השפע יבא ליד סגב שבו ישר ספני חדש תיציאו: שיהיו נרניה מלאים חרש והאוצרות מלאים ישר (שם). וכך פריון הארץ יתחדה עם ריבו השוכלוסייה. נמצאה אימרו ככל שירבו האנשים, כן ירבה זכרבה הרוחניה-פסורית והחופרית.

א/ות

1. אמו קבוצי האפרי שפרננו מנסה להשיב עליו קטצ הראון של דפריו?
2. אמו הספרו לישן נוסן והאם הוא אסכים או חוזק על רש"י?
3. פריון הארץ יתחרה עם ריפוי האוכלוסייה, האם זה מצב נורמלי?
4. ריפוי האנשים יביא לפרכה רוחנית-מוסרית, איך זה יכול להצדק?

* * *

ד. מדרש ארזאל

פרק כ"ו פסוק י"ז (י) ואכלתם ישר נשון. - ימלמד שכל המחיישן מחבדו יפה מחבדו. ונשן אין לו אלא יין שררבו לכך מנין לרבות כל והננישן, ולמחר לומר ישן נשון: זהו דרכו של עולם כאשר הבריאה מחנהלת בחיסקנה כל המחיישן יפה. לפיכך יין ישן דעת וקנים נוחה וסמנו, שכן היין הישרן מחבד את טיבו הנכון של העולם ובי חיקנה עצמה איננה נסג, כי זה דרכו של עולם.

א/ות

1. פרננו מרחיב את פריוש רש"י כאן לכאורה מה צורך להוסיף?
2. ממי להצטוו דרכו של ארזאל? והאם זה אכן כק?
3. "חיקנה עצמה איננה נסג" האם זו המציאות ולמה חוסס לו להדגיש זאת?

* * *

7 ח' 101

ד. מלאכת מחשבת. פרק כ"ב פסוק מג"ו. והארץ העוב מהם יתרוץ את שבתיה ונ"י יען יביען במשפטי מאס' יאת חקיהו נעלה נפשו:

מודעת זאת בכל הארץ אשר פרי תהיה למלמה כאשר לא העדר ולא חורג ימים רבים כי תעלה שחיר וסוף כערעד בערבה. ולזה רע יחשב לאדמה כאשר יאמרו לה בנימות הרבה. והיא כי גם רע ירוע לה לירעה ולהעבירה ותר מכהה הוליל ובוה מאבד חילה והעם בחוסים מ"ח רע לה יתיר מזה שיטובה ימים רבים בנעלה לחפור פירות ולמטלפים ולא השוכ חילה אליה בנקל. עוד ידעו מה שאמרו מ"ל: הרשעים אפילו על פתחה של גהינם אינן מחזרים, טעמו של דבר שנס כאשר יבואו עליהם ימי הרעה ויקבלו עין בעין ענשם הראוי לא ייקב בעיניהם לעיוב העולם הוליל והירגלו בו ונעשה טבע שני, עד שקוקצם להם ונסת בפסע ונעטס יחלם הפכו ולא ישוב מפני כל. וזו מה שאמר הכתוב והארץ העוב מהם ימים רבים ועל"ז תרן את שבתותיה רלוגי תחפון בשבתות דקנים מהם אף בהשמה מהם אפי"ג תהיה שמתה האותם השבתות. ל"כ תהיה קלה בעבודתם הסמידיים שגשתפכו ישראל יומר מקדי לרבה. ועם הם ישראל יבנו את שונם ויעלחו בו אף בעת גלותם ונעטס יפן וביפן במשפטי ה' מאסו ואת קקומו נעלה נפשו והורגלו במחום הזה עד שנעשה להם טבע:

אלוה

1. קרא שנית את הסוקים ותנסה להספידם על סי מבטח
2. האם ואיך קושי נראם לך עליו פונם פרשנו דקרוי?
3. מהי הת'אוריה שלו לטפי ציפור האדמה או השמחה?
4. איך נה קשור לחטאי ישראל?
5. מה קרוי קרה לדעתו סארץ ופסע?
6. לאיזו מסקנה מופיל סצט פרשנו?

* * *

ז. דש"ר הירש.

פרק כ"ב פסוק מג"ו

בכלו החיים החברתיים של סדינתם מאות בשנים היו מחוסרי זכויות וחיו במדינות זרות; היו נסולי הגנה משפטית; חשו שרק לחץ וקשוי שעובד הניצו להם עליפו דין. בהתאם לכך היה אושר הסרס פגון במשך מאות בשנים וקופח חלקם כתגות החיים ובשמחתם. וכשם שהעונש והפיסד היה בהתאם לחטא, כך תיעשה הכפרה על ידי דבר מתאים. התגות והרחת של התכרה ושל הפרס היו מסרתים הראשונה; הם היו בעיניהם התנאי לכל, ואלו התורה והצדתיק היו לעומתם פיתות ומסורות למקרה. על כך יתכפרי עליידי דבר פתאים.

יען וכייען: הכל בהתאם ועליידי דבר כתאים (השחה פי בראשית כב. טז); הזה אומר: כי פירענות הגלות היא בהתאם לחטאם. והתאמה היא התאמה של נינו. והתאם יתכפר עליידי עשיית פלחית המונגות לעבירות שביריהם. שהרי זה התאם הרובץ עליהם בחובו כמשפטי סארץ. הם מאסו בסדרי המשפט האלוהי וגם ביקשו לקים את חיי המדינה החברתית עליידי כללים אחרים. ואת חקתי נעלה נפשו. הי הצוב הגבליח מוסרית לחיי התגות החושניים. אך הם ראו כאלה קופח אישר הפרס וניחן לשמחת חיה. בהתאם לכך

אלוה

1. מהו קושי האפרי ספסוק עליו תולס פרשנו את דקרוי?
2. פרשנו שמתאם פיתוחת המשק"ל כאן, סצט מה היה מחטא לטפי נה?
3. איך החטא מתכפר וצ"ל ימי אמר?
4. פרשנו מרחים ומתאר את התלאת אשר מצאתם פלחית סרמים, מהו ל'הספיד דקרוי?
5. מה קרה ואיך ניתן לתקן זאת?
6. איך מנזות התורה יכולות להתור פציה 15?

* * *

... 41

התקשר

ז. המהר"ל מפראג עם פירוש הרב זולצר ז"ל.

פרק כ"ו פסוק כו"ד:

"ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסו ולא געלוהם לכלותם"

(ויקרא כ"ז ט"ד)

הגלות הארוכה מוכיחה על ההשגחה האלוהית

עם שירוא לגלות נסמך בדרך כלל במסורות מישנו אלא אם כן הוא היה לארצי בוד
בהחלט יצר הגלות הפלא הגדול הוא שעם ישראל לא חזר עוד לארצו יבכל זאת
בשנה כעם כהשך אלפי שנים.
יבך נרין לומר כי גזירת הגלות אשר נהר הו יתברך על עמנו מוכיחה בעליל על
השגחתו של המבין בעולם. היא נהר והיא כיום את הכלותי ואומני עם ישראל לא
חזר עוד לארץ ישראל ובכל זאת הוא מתקיים כעם בכל צעתי הגלות. ולא נסמך
בגויים.
על גזירה העיונית זו קיבץ המהר"ל.

אם לא (אולוא) שהשם יתברך גור דבר זה על ישראל
שיהיו בגלות לא היה לדבר זה קיום אף לזמן מה
(שמן) ראוי שיהיה אחד משני דברים: או שיהיה
יחזר על הסדר (-אל המצב הטבעי) שיהיה הגלות בטל
והעם יהזיר לארץ או יישי שיהיו (הארמות) גזברים על
עצמם (של ישראל) לגמרי (-שעם ישראל יטבע). אבל
שיהיה היום הגלות (לזמן רב) אינו ראוי לפי הסדר (-לפי
דרך הטבע) לכך (-לכך) (נראה בעליל) (ש)גזירת ה' יתברך
היא אשר בעמיד (-משגחה שיתקיים) דבר זה (-הגלות).
(מצד ישראל ע' קכ"ט)

בגולים אחרים גלות מתמשכת לא רימה בשום עם שררה בארץ טבעי יגלות
למדת רק שתי אפשרויות בגלות עמו או גלות דעה שהמישנים הגולים לא
נטמעים עדין במסורות החלשים או גלות ארצה ואז בעלם יעם. אך עם שימאר
כעם גילה אלפי שנים ואת לא היה כעם אחר זה קיבץ בטענייה לסדר הטבע
ילחוקים הכרתיות מוכרים רק הציו המבוא והשגחתו בעולם יגולים ליעור מצב של
גלות מתמשכת נהר הדרבניה בראש שעם ישראל לא יכלה ואי ישום מן הימים
לארצי

שאלות:

1. מהו מקומו הצקרוני-רצוני פסוק צליו מנסה סרשנונו לעמוד?
2. סרשן סרשנונו (הרב זולצר) מקדים ואמאר את סלא הארה בתוכל להספיר?
3. מהו חיפוש של המהר"ל סרשנונו?
4. מה הן האסרויות שבא מצלם כאן?
5. התוכל להסויא ראיות מן ההיסטוריה לכך?
6. איך ופמה יש סכך נחמה?

* * *